

професійної освіти. До складових професійної компетенції фахового перекладача відносять базові компетенції (теоретичні, професійні та процедурні знання), предметні компетенції (знання в галузі, в якій здійснюється переклад), технічні компетенції (вирішення різноманітних перекладацьких завдань) та особистісні компетенції (розвинене мислення, готовність до саморозвитку та навчання, широкий кругозір тощо). Фахова компетентність перекладача – це ширше поняття, яке включає в себе білінгвальну, екстралінгвістичну, перекладацьку, особистісну та стратегічну компетенції.

Література:

1. Вішняускене Д., Лечицька Ж. Концепція формування перекладацької компетенції під час навчання перекладу технічної літератури. *Kauno Technologijos Universitetas*. 2009. № 15. С. 94–103.
2. Латышев Л. К., Провоторов В. И. Структура и содержание подготовки переводчиков в языковом вузе. Москва, 2001. 135 с.
3. Сімкова І. О. Особливості формування фахової компетенції в майбутніх перекладачів. *Наука і освіта*. 2013. № 3. С. 165-168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2013_3_48 (дата звернення 16.09.2021).
4. Цвяк Л. В. Білінгвізм як феноменальне явище сучасного суспільства. *Записки з романо-германської філології*. 2002. Вип. 12. С. 202-211.
5. Черноватий Л. М. Зміст поняття «фахова компетентність перекладача» як складової методики навчання. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2014. Вип. 2. С. 84-86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDU_2014_2_18 (дата звернення 28.09.2021).

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КАТЕГОРІЇ ЕМОЦІЙНОСТІ НА ФОНОЛОГІЧНОМУ РІВНІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Турська О. А.

магістрантка кафедри англійської філології і перекладу

Національний авіаційний університет

м. Київ, Україна

У сучасному науковому просторі однією з найбільш масштабних та впливових тенденцій виступає антропоцентрична, що обумовлює зміщення акцентів наукових досліджень до сфери різноманітних

параметрів людської особистості. В межах антропоцентричного підходу в лінгвістиці актуальності набули дослідження особливостей індивідуального процесу становлення й розвитку мови у свідомості людини та формування комунікативної компетенції мовця з урахуванням психологічної категорії емоційності. Як невід'ємний компонент психіки, емоційний стан людини впливає на її мовленнєву поведінку й відображається у мові через відповідні механізми та засоби, що вивчаються окремим лінгвістичним напрямком – етимологією – наукою про вербалізацію, вираження та комунікацію емоцій [8]. Емотивність виступає лінгвістичним аспектом емоційності та реалізується за допомогою емотивного коду – лінгвістичної універсалії, що природно формується у кожній мові на основі певного набору засобів, серед яких є емотиви всіх рівнів [9].

Англійська мова володіє потужним потенціалом фонологічних емотивів, що представлені засобами звукозображувальної системи мови. До них відносять специфічні звуки та звукосполюки, явище звуконаслідування, параномасію, різні типи звукових повторів, інтонацію, темп, тембр голосу, наголос, паузи.

Голосні й приголосні звуки в структурі морфем, слів та речень здатні породжувати конотації, тобто брати участь у створенні позитивного або негативного враження від спілкування [4]. Так, слова з м'якими приголосними звуками, довгими голосними або дифтонгами, спокійним ритмом вважаються приємними на відміну від слів з твердими приголосними звуками, короткими голосними та різким ритмом [1]. Окремі звуки або звукосполюки можуть викликати відповідне коло асоціацій і нести головним чином інформацію сенсорно-емотивного характеру. Наприклад: [r] – щось швидке, енергійне; [l] – рівне, блискуче, гладеньке; [i] – вузике; [a] – велике; [e] – вічне, значне; звуки [u], [d], [r] можуть класифікуватися як страшні; [i] – радісний; [m], [n], [l] – ніжні; звукосполюки [sl] і [kr] передають неприємні асоціації (*slime, slither, slug, sloppy, crash, crack, crunch*) [6].

Фоностилістичний прийом звуконаслідування (ономатопея) представляє собою використання слів, фонетичний склад яких нагадує предмети/явища, що названі в цих словах – звуки природи; крик тварин; рухи, що супроводжені шумом; звуки, якими людина виражає свій настрій, волю і т. д.: *bubble* – журчання; *splash* – плеск; *rustle* – шорох; *buzz* – жужжати; *pur* – мурликати; *flop* – падіння; *babble* – базікання; *giggle* – хіхікання; *whistle* – свист [3]. Також, ономатопея імітує засобами мови різні позамовні звукові явища. Часто цей прийом вживається для досягнення акустичного ефекту при зображенні певних явищ, які з цими звуками не мають прямого зв'язку і лише віддалено нагадують їх (*bang! buzz!*). Деякі науковці відносять до особливої фонетичної організації

мовлення явище паронимії – близькості звучання контекстуально пов'язаних слів, що створює додатковий емоційний ефект (*raven i never*) [3].

Потужним фонетичним засобом створення особливої емоційної тональності та образності виступає звуковий повтор – основний принцип художньої, переважно поетичної, фоніки, зумовлений евфонічною природою мови та вимогами культури поетичного мовлення [7]. Виділяють різні типи повторів: алітерацію, асонанс, дисонанс, консонанс, анафору, епіфору, рефрен, риму.

Алітерацією називають повтор приголосних або голосних звуків на початку близько розташованих наголошених складів (*Doom is dark and deeper than any sea dingle* [3]), а асонансом – повтор наголошених голосних в середині рядка/фрази або вкінці у вигляді неповної рими (*Nine for Mortal Men doomed to die, One for the Dark Lord on his dark throne, In the Land of Mordor where the Shadows lie* [2]) [3]. Алітерація та асонанс підвищують експресивну виразність висловлювання, емоційно поглиблюють його смислові зв'язки. Через неодноразову повторення однакових чи акустично подібних звуків та звукосполук дані фонетичні прийоми створюють надзвичайно реальну звукову характеристику різних предметів і явищ [5].

Рима – особливий вид регулярного звукового повтору більш-менш подібних звукосполук у кінці рядків або в інших частинах вірша, що розміщені симетрично. Слова, включені в риму, привертають до себе увагу, чим увиразнюють емоційне звучання вірша, музикальність його мови. Приблизні щодо звучання рими поділяються на: 1) асонанси (при однакових голосних приголосні різні): *advice – compromise*; 2) консонанси (співпадають приголосні, що передують різним наголошеним голосним): *wind – land*; 3) дисонанси (співпадають наголошені голосні, а ненаголошені не співпадають): *devil – evil*.

Індивідуальне авторське мовлення збагачується різними емоційними відтінками шляхом використання таких фоностилістичних прийомів як анафора (звукові повтори на початку віршованих рядків, строф: *One Ring to rule them all, One Ring to find them, One Ring to bring them all and in the darkness bind them* [2]) та епіфора (звукові повтори наприкінці віршованих рядків, строф: *Until it joins some larger way, Where many paths and errands meet. And whither then? I cannot say* [2]).

Особливим засобом створення емоційності на фонетичному мовному рівні вважається ритм – будь-яке рівномірне чергування (прискорення та уповільнення) наголошених і ненаголошених складів, що базується на різних віршованих рівнях [3].

Отже, емоційність як складна психологічна категорія виявляє свій вплив на мову та мовленнєву поведінку людини та відображається в них.

Мовне відображення емоцій та експресивності їх вираження здійснюється на різних рівнях через лінгвістичну категорію емотивності. До емотивів фонологічного рівня англійської мови відносять специфічні звукосполюки, ономапопею, параномасію, різні типи звукових повторів та різноманітні аспекти людського голосу.

Література:

1. Crystal D. *Little Book of Language*. Yale University Press, 2010. 260 p.
2. Tolkien J. R. R. *The Lord of the Rings*. Parts 1-3. N. Y.: Harper Collins Publishers, 2005. 1150 p.
3. Арнольд И. В. *Стилистика. Современный английский язык: учебник для вузов*. Изд. 5-е, испр. и доп. Москва : Флинта: Наука, 2002. 384 с.
4. Гливінська Л. Звукосимволізм: «за» і «проти». *Літературознавство. Мовознавство. Фольклористика*. 2008. № 19. С. 37-42.
5. Кузенко Г. М. Емотивність на різних мовних рівнях. *Наукові записки. Том 18, Філологічні науки / Національний університет «Києво-Могилянська академія»*: Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2000. С. 76-28.
6. Кухаренко В. А. *Інтерпретація тексту*. Вінниця : Нова Книга, 2004. 272 с.
7. *Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін.* Київ : ВЦ «Академія», 1997. 752 с.
8. Шаховский В. И. К теоретической и прикладной лингвистике эмоций. *Филология. Philologia*. Изд-во Кубанского гос. ун-та, 1995. № 7. С. 49–52.
9. Шаховский В. И. Эмотивный компонент значения и методы его описания. Волгоград : ВГПИ, 1983. 94 с.

CONSTITUTIONAL FEATURES OF THE VALUE PICTURE OF THE WORLD IN MODERN LINGUISTICS

Khodzhaieva O. O.

*Graduate student at the Department of Foreign Languages
of Professional Communication
International Humanities University
Odesa, Ukraine*

In the modern scientific paradigm language is considered as a cognitive tool for understanding the world, storing and representing the cultural experience and values of the people (Yu. Apresian, A. Wierzbicka, G. Lakoff, A. Leont'yev, etc.), reflecting the picture of the world of a given nation.